

Librarians' handbook. A guide to periodicals, serials. 1978–1979. Birmingham, Alab., EBSCO Industries Inc., 1978. Vol. 1. 1102 p. 13 t., Vol. 2. 1103–2228. p. 9 t. (Bevezető francia, portugál, német és spanyol nyelven is.)

Könyvtárosok kézikönyve. Utmutató az időszaki kiadványokhoz, sorozatokhoz. 1978–1979.

1978-ban kilencedszer jelent meg az EBSCO Industries Inc. kiadásában az „EBSCO Librarian's Handbook. A guide to Periodicals/Serials”. Létéről a Könyvtári Figyelő 1965-ben hírdetés formájában már tájékoztott.

Az EBSCO cég a könyvtárügy szolgálatának jelszavát tűzte zászlajára. Amerikában tíz, Kanadában egy, Közép- és Dél-Amerikában három, Európa, Afrika, Ázsia és Óceánia számára egy-egy irodát tart fenn ügyfelei részére. A regionális irodák központja az Alabama állambeli Birmingham, itt működik az Adatfeldolgozó Központ, a Cím Információs Részleg, a Kiadói Részleg és az Előfizető Szolgálat Központja. Az igényektől függően személyes felvilágosítást és széleskörű tanácsadást vállalnak a könyvtári tevékenységgel, főleg az időszaki kiadványok beszerzésével kapcsolatban, de könyvtári berendezésekkel és felszerelésekkel is kereskednek. Legjelentősebb vállalkozásuk az előfizetési szolgálat. A világ bármely részéről fogadnak el megrendeléseket a világ bármely részén kiadott időszaki, sorozati kiadványokra. Ügyfeleiket speciális és egyéni igényeiknek megfelelően szolgálják ki, a világ minden nyelvén vállalják a levelezést, – a kiadvány címe egyébként a bibliográfiai azonosításhoz szükséges összes adattal együtt – címloldal hiányában a borítófedélen – tizenhárom nyelven és nyolc írásrendszerben szerepel – a költségekről azonban csak annyit közölnek, hogy „nem a legolcsóbbak”.

Az EBSCO cég nem előre megtervezett organizáció, hanem a szükségletekhez rugalmasan igazodó üzleti vállalkozás. Ezt a benyomást támasztja alá a regisztrált címek köre és a nyilvántartott címformák is. Az adatbázis kialakításának módjára a bevezetés nem tér ki, de hogy hogyan bővül, az kiderül abból a felszólításból, hogy újabb címekre vonatkozó információt mindenkitől szívesen fogadnak és a jegyzékben nem regisztrált címekre is elfogadnak megrendelést. Tehát az adatbázis minden forrásból bővíthet.

Időszaki kiadványnak tekintik a rendszeresen és rendszertelenül azonos címen folyamatosan megjelenő kiadványokat, vagyis: a hagyományos folyóiratokon, újságokon, évkönyveken kívül a kiadói és testületi sorozatokat csakúgy, mint a folyamatosan megren-

dezésre kerülő konferenciák kiadványait, a folyamatosan megjelenő who's who-kat, guide-okat, a vállalati vagy statisztikai jelentéseket.

A jegyzék, amely az EBSCO gépi adatbázisa alapján az előfizető szolgálat melléktermékeként készül, főleg azt a célt kívánja szolgálni, hogy a már nyilvántartott 130 ország 100 000 időszaki kiadványára minél több új előfizetőt szerezzen. Ennek érdekében tájékoztat a megjelenési helyről, a megjelenés gyakoriságáról és az árról. A címadatok keretében megtudható, hogy mely kiadványokra fogad el a kiadó „standing order”-t (folyamatos rendelést) és számos címmel kapcsolatban az utolsó megjelent kötetet/ket is közli. A gyakorló könyvtáros érdeklődését a kiadvány iránt a 100 000 címadaton kívül e tájékoztató adatok is felcsigázzák.

A jegyzék értékét növeli számunkra, hogy 100 000 példával illusztrálja az időszaki kiadványok típusát.

Mint tudott, a magyar könyvtárakban igen nagy az eltérés, a bizonytalanság, a határozatlanság az időszaki kiadványok megítélésében. Ez az országos tipológiai bizonytalanság egy intézményen belül nem minden esetben okoz zavart a működésben, visszakeresésben, legfeljebb csak fölösleges munkát és helypazarlást eredményez. A sokfajta értelmezés főleg az együttműködést károsítja.

Köztudomású például, hogy az Országos Széchényi Könyvtár keretében két külön részleg foglalkozik a könyvek és az időszaki kiadványok országos nyilvántartásával. Ez a köztudott tény azonban nem befolyásolja a könyvtárakat abban, hogy új időszaki gyarapodásukat hol az egyik, hol a másik katalógushoz jelentsék. 1977 óta mindkét osztály jelentős erőfeszítéseket tesz a könyvek között bejelentett, és a könyveket regisztráló katalógusokban lapuló időszaki címek áttelepítésére, de a valódi megoldás mégiscsak az lenne, ha a könyvtárak saját értelmezésüktől, tárolásuktól és feldolgozásuktól függetlenül az időszaki kiadványokra vonatkozó bejelentéseket a megfelelő részleghez irányítanák. A Könyvek Központi Katalógusában az EBSCO jegyzék gyakran forgatott kézikönyv. Segítséget nyújt az időszaki kiadványok címeinek felismeréséhez, és a könyvkatalógusból való kiszűréséhez.

A teljesség igényével készülő többi jegyzékhez hasonlóan ez a jegyzék sem teljes. Hogy a 100 000 közölt cím sok vagy kevés, arra nem tudunk választ adni. Mivel igen sok közismert kiadói sorozatot és újságot is tartalmaz, tapasztalataink szerint a magyar könyvtárakban beszerzett kiadványokhoz kapcsolódó időszaki kiadvány címekhez képest kevés. De tudomásunk szerint még így is ez a legtöbb kurrens időszaki kiadványcímet tartalmazó jegyzék.

A címek nyilvántartása is inkább a célszerűséghez, mint határozott, vagy korszerű elvekhez igazodik. A generikus címek hol a testület neve alatt, hol a generikus címek alatt találhatóak. A jegyzék sem teljesnek, sem pedig hiteles bibliográfiai értékűnek nem tekinthető.

A megrendelhető kiadványok kiválasztását a teljes címanyag szakrendi mutatója és a sok, színes külön lapon és a kötetekbe fűzött hirdetés könnyíti. A 6 000 mikroformátumban kapható időszaki kiadványról készült jegyzék egészíti ki az EBSCO jegyzéket.

Gyarápításhoz, feldolgozáshoz tudományos és nagyobb közművelődési könyvtáraknak egyaránt ajánlható fontos kézikönyv.

Megrendelhető a központban: **EBSCO Subscription Services**

Box 1943

Birmingham, Alabama 35201

vagy az európai irodában: **P.O.Box 204**

Aalsmeer, Netherlands

02977-23949

Telex: 18529

KONDOR Imréné